

Dolenjski lis

GLASILLO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

OB USTANOVITVI DRUŠTVA PRIJATELJEV BELE KRAJINE

»PRIČAKUJEMO POMOČ, odklanjam pa vsako miloščino«

Veliko dvarona Doma sindikatov v Ljubljani je bila 2. aprila zvečer polna »ljubljanskih« in drugih Belokranjev ter številnih prijateljev Bele krajine, ki so se odzvali vabilu pripravljalnega odbora in prisli na ustanovni občni zbor Društva prijateljev Bele krajine.

Predsednik pripravljalnega odbora tovarš Miha Kamčič je pozdravil vse udeležence, še posebej pa ameriškega rojaka pisatelja Ettibina Kristiana in pojasnil pomen društva. Belo krajino poznata skoraj siherne Slovenec. Vsak, kdo je na kraj prišel v temešje stike z njenim preprostim in skromnim ljudstvom pa je ostal njegov prijatelj z zmeraj. Prav posebno je ostala deželica

ob Kolpi v spominu vsakomur, ki se je mudil v njej v času NOV, ko je Bela krajina z odpitimi bratksimi rokami sprejemala vse, ki so se zatekli na ta košček slovenske zemlje in jim nudila vse, karkoli je premogla, dostikrat pa se več. Takrat je padla marsikatera obljuba: »ne bomo je pozabili«; iz razumljivih razmer, ki so bile posledica hudega razdejanja po vojni in gospodarske blokade vzhodnih držav pa so te obljube po večini ostale še vedno samo obljube.

V daljsem in obširnem poročilu je tov. Kamčič navedel podrobno gospodarsko in socialno strukturo Bele krajine. Od 59.596 hektarjev skupne površine je samo 16 % njivskih površin in vrtov, 2 % zavzemajo vinogradi, 19 % streljivki, 26 % izčrpani in močno iztrebljeni gozdovi, nad 28 % pašniki, ali skratka: nad 52 % vse zemlje je neplodne. Bela krajina je tipično zaostala v primeri z drugimi predeli republike. Industrije skoraj ni, pač pa je v okraju nad 2000 ljudi, ki niso zaposleni in so pravzaprav breme drobnega kmečkega gospodarstva. Povprečno pride na vsako kmečko gospodarstvo manj kot 2 hektarjev obdelovalne zemlje, ki je poleg tega še močno izčrpana. Od 4128 gospodarstev ima samo 260 gospodarstev urejena gnojila in tako gre letno v odtekajoči gnojnici v izgubo 63 milijonov dinarjev najboljšega gnojila. Poleg tega so odprta gnojila leglo bacilov in nevarnih okužb. Sadjarstvo je v slabem stanju, vinogradi so starci in potrebitni načrtni obnovne. Gospodarsko stanje Bele krajine je del pod republiškim povprečjem, saj je letos predvideni narodni dohodek za 63.000 din na prebivalca nižji kot je republiško in za 15.000 din nižji kot je zvezno povprečje.

V zemljem za primer zdravniško zato, ki je nekaj pred Stalinovo smrto z nezaslišano brezobzirnostjo pomedla vrhove sovjetske medicine, toda nekaj po Stalinovi smerti pa se obrnila prav proti izvrševalcem prvega dejanja. Tako obtoženi zdravniki, ki so jih obkladili z vsemi že znanimi vzdevki od »imperialističnih hlapcev« do »protirevolucionarnih zarotnikov«, so zdaj nedoliti, in narebti, tisti, ki so zdravniško obtoževali, so zdaj zasedli njihova mesta v jetniških celicah. Ko so skovali zdravniško zaroto, je svet sodil, da so se zamajala tla vrhovom sovjetske državne varnosti z Berijo na čelu, zdaj pa kaže, da se je Berija maščeval na te obtožbe in med žrtvami izbral tudi nekdanjega ministra državne varnosti Ignatjeva, ki je bil po najnovejši reorganizaciji partijskega aparata član sekretariata CK, pa so ga zdaj tudi odstopi izključili. Politika »žrtev« v Kremiju v bistvu ostaja, sklepata je le mogoče, da bo mogoče v bodočnosti vedno več »žrtev« med prirvzenimi nekdanjega Stalinnovega božanstva.

Navezadnje tudi vse zunanje politične spremembe, s katerimi »preseča« Kremelj, precej oстро nasprotujejo nekdanji Stalinovi liniji. Ublažitev korejske krize še do nedavnega ni bila mogoča zaradi nasprotovanja Moskve, toda v Pan Mun Jomu se že od ponedeljka semest sestajajo in so neverjetno hitro sklenili marsikaj, za kar so prej kdaj potrebovali dolge tedne in meseca, pa se navsezadnje brez uspeha razšli. Tudi v newyorških palaci Združenih narodov so sovjetske sapice razpolide precej megle, ki so izvirale prav od tam, kjer jih zdaj skušajo razganjati. V razočaritveni razpravi so moskovski delegati precej popustili, precej pa so prispevali za odpravo krize zaradi generalnega sekretarja. Velesile so se namreč v Varnostnem svetu zedinile za švedskega diplomata Daga Hammerškojeda, ki ga je v torem Generalna skupščina tudi res izvolila za naslednika Trygve Lieja. Končno je še tudi značilno sovjetsko stališče v Berlinu, kjer že od poletja 1951 ni bilo nikakih stikov med predstavniki štirih okupacijskih sil, zdaj pa sta se spet sešla na pobudo sovjetskega generala Vzvod in Zahod, čeprav za zdaj okrog raznih tehničnih vprašanj, ki so jih sprožili nedavni sovjetski letalski incidenti, važno pa je navsezadnje, da je le prišlo do teh razgovorov, ki lahko rode še pomembne sadove za rešitev nemškega vprašanja. Na tak način znajo sovjeti prevzeti še pobudo za avstrijsko vprašanje, kjer so prav tako dosledno zavlečevali, pa bi zdaj ugotovili še tudi tu pokazati kako kavalirsko gesto.

Kot že zlepa ne, je tu zdaj na mestu znani rek: opreznost je mati modrosti. Kremelj je odvadal Slovoštvo, da bi z zaupanjem gledalo v njegovo odlodčitev. Zato tudi za sedanje spremembe človek ne ve, ali bi jih pisal z narekovaji ali brez. Se bolje pa je to povedal tovarš Kardelj v Kragujevcu: »Važno je le dejstvo, da je bil novi režim prisiljen na tak način in pri takih vprašanjih iskati zase priljubljenost pri sovjetskih možicah. Prihodnost bo pokazala, ali smo bo birokratsko-despotski sistem v Sovjetski zvezi lahko še enkrat konšolidiral ali pa ga bo pritisk delavskega razreda od spodaj začel razdirati.«

Pozdravite svoje v tujini z »Dolenjskim listom!« Naročite jim ge - bvalenži. Vam bodo za pozornost!

Vremenska napoved

za čas od 10. do 19. aprila
 Padavine okrog 12., 15. in 18. aprila.
 Vmes lepo vreme.

ZASTAVE IN KRASITEV

Državni prazniki so res (in morajo biti), kar že ime samo pove - prazniki, slovesni dnevi za slenerga državljana. Zato dajemo temu prazničnemu razpoloženju tudi zunanj izraz s tem, da okrasimo hiše in poslopja. Glavno, vnanje znamenje državnega praznika je država in zastava.

Vsi navzoči so ustanovitev društva toplo pozdravili in izjavili, da bi moral biti ustanovljeno že mnogo prej. Društvo se kot celota takoj vključi v Socialistično zvezo delovnih ljudi, v društvo pa se je včlanil klub belokranjskih visokošolcev. Z velikim aplavzom je bil sprejet predlog, da odpolje novoizvoljeni upravni odbor v imenu vseh članov pozdravne resolucije predsedniku republike tovaršu Titu, tovaršem Edvardu Kardelju, Borisu Kidriču, predsedniku Izvršnega sveta LRS Mihi Marinku, Glavnemu odboru SZDL in Belokranjskemu klubu v Clevelandu v ZDA.

Lebih običaj je, da ob državnih praznikih damo slovesno podobo poročljem naših hiš in postoplj. Navajeni smo bili raznih vencov, ki so se hitro posušili, saj so bili po navadi že uveli obeseni, in so nemalokrat viseli tako dolgo, da jih je potrgal veter, ker pač ni bilo roke, da bi jih bila snela. To je seveda huda malomarnost, ki se ne

sme več ponavljati. Najlepša okrasitev vsake hiše za državni praznik je država in pa rože na oknih, v trgovinah pa lepo urejene izložbe s primerinimi fotografijami ali pa umetniškimi slikami in lepo izpisanimi parolami. Kadar pa že krasimo venci, naj bodo ti res sveži in pa odstranjeni takoj, ko je praznik ali praznovanje končano. Podobno zastave: visijo naj le, dokler praznik traja. Večkrat se zgodi, da zastave visijo kar tjedan še po končanem prazniku, v dežju in soncu, in nihče ne ve, zakaj zastava je svetinja in jo pokažemo le takrat, kadar je res primerno, da z njo poudarimo: danes je slovesen dan.

Oboje, glede zastav in okrasitve, velja tako za naša mesta kot podeželje. Občinski in frontni odbori naj poučijo ljudi, da zastave izobesijo in hiše okrasijo o pravem času in da po končanem prazniku zastave, vence in podobno spet odstranijo. Sicer se zgodi kakor lani v Novem mestu, ko je skupina Francozov-turistov teden dni po državnem prazniku spraševala, kaj praznujemo, ker so ponekod zastave še vedno visele. Seveda je bil vprašani v nemali zadregi za odgovor. Zato skrbimo za red tudi v tej stvari.

Pred kongresom OF v Ljubljani

All so člani OF dovoli seznanjeni z vlogo Socialistične zveze delovnih ljudi?

Od 25. do 27. aprila bo v Ljubljani IV. kongres Osvobodilne fronte Slovenije, katerega se bo udeležilo po doseženih prijavah nad 900 izvoljenih delegatov občinskih organizacij OF in veliko število gostov. Pomen IV. kongresa je veliko večji od dosedanjih kongresov predvsem zaradi tega, ker se bo Fronta preimenovala v Socialistično zvezo delovnih ljudi in prevzela nove všechno naloge kot jih je imela dosedaj.

V občini Kočevska Reka se skrbno pripravljajo na proslavo Kočevskega zabora

Pri občinskem ljudskem odboru Kočevska Reka so izvolili posebni odbor, ki bo skrbel za pripravo proslave desete obletnice prvega zasedanja odposlancev slovenskega naroda. Predsednik odbora je prevezel predsednik občinskega ljudskega odbora tov. Golob Franc, poleg njega pa je izvoljenih še 14 članov sosednjih vasi te občine. Člani so si med seboj razdelili delo in so domenili, da bodo že sedaj začeli s urejevanjem vseh vasi, zlasti pa zgodovinskih krajev iz časa NOB. Med drugim so se domenili tudi za ureditev partizanskih grobišč, zbiranje zgodovinskega materiala iz časa NOB itd. Podrobnejši načrt bodo izdelani na prihodnji seji, vsekakor pa je važno to, da bodo z deli takoj začeli in s tem poživelji pravljivo vlogo političnega dela. Akcivne frontne organizacije so dale skoraj povsod takim tečajem in prireditvam pravljivo politično vsebino. Drži pa vsekakor, da smo na splošno pri vsem tem političnem delu, zlasti pri razlaganju pomena preimenovanja Fronte in vloge politične organizacije v bodoče, mnogo premo podarjali vse okoliščine, vse velike gospodarske in družbene spremembe in naši državi. Premašili smo članom Fronte pojasnili, da te spremembe same narekujejo

Vso jesen in zimo so imeli odbori OF in posamezni aktivisti čas, da so člani razlagali pomen preimenovanja in rajširjene naloge te naše vseslovenske ljudske politične organizacije. Tam, kjer so občinski in vaški odbori OF delavni, tam je bilo sestankov in tolmačenja več, tam je bilo tudi več kulturno-prosvetnega in izobraževalnega dela. Na splošno je bilo za zimo sestankov, izobraževalnih tečajev in kulturnih prireditiv precej več kot prejšnja leta. Aktivne frontne organizacije so dale skoraj povsod takim tečajem in prireditvam pravljivo politično vsebino. Drži pa vsekakor, da smo na splošno pri vsem tem političnem delu, zlasti pri razlaganju pomena preimenovanja Fronte in vloge politične organizacije v bodoče, mnogo premo podarjali vse okoliščine, vse velike gospodarske in družbene spremembe in naši državi. Premašili smo članom Fronte pojasnili, da te spremembe same narekujejo

spremembo imena naše osnovne politične organizacije in ji nalagajo širše naloge.

Danes je socialistična Jugoslavija najbolj goreč pobudnik in borec za pravičen mir na svetu, za mirno sožitje med narodi na podlagi enakopravnosti. Pri tem svojem prizadevanju dosegla vsak dan večje uspehe. To ji danes priznavajo ne samo prijatelji, katerih imena nova Jugoslavija vsak dan več po vsem svetu, to nam hote ali nehote priznavajo tudi naši nasprotniki. Siroka demokratizacija vsega družbenega življenja, pogumno premagovanje vseh številnih gospodarskih in drugih težav, diplomatska aktivnost našega državnega vodstva, navezovanje stikov z našimi prednimi svobodoljubnimi gibanji v svetu, večanje blagovne zamenjave s številnimi tujimi državami, podpis balonskega sporazuma, obisk maršala Tita v Vel. Britaniji itd. itd. - vse (Nadaljevanje na 2 strani)

Sindikati za širšo demokratizacijo pri upravljanju podjetij

Zadnji dan preteklega meseca so se zbrali v Novem mestu delegati sindikalnega podružničnega novomeškega okraja na redni letni občni zbor. V navzočnosti zastopnika republike sveta ZS tov. Boštjančiča in predstavnikov mnogičnih organizacij so delegati kritično pregledali dosedanje delo plenuma in predsedstva okrajnega sindikalnega sveta v preteklem letu. Za uvod je moški pevski zbor Svobode zapel nekaj

pesmi, kar je močno dvignilo dobro razpoloženje.

Predsednik okrajnega sindikalnega sveta tov. Ludvik Golob je v poročilu med drugim povedal, da posamezne sindikalne podružnice niso posvečale dovolj skrb ob izobrazbi članstva in njevemu usposabljanju za vodstvo podjetja. Bilo je več napak pri odpuščanju delavcev, grajal je pa tudi premajhno zanimanje delavcev za upravljanje podjetij, kakor tudi samovoljnost posameznikov v vodstvu podjetij. V posameznih podružnicah je pobiranje in odvanjanje članarine še vedno nereno.

Nazajlic tem nepravilnostim so sindikati lani napravili le korak naprej. Delavci se vedno bolj zanimajo za svoja podjetja in njihovo upravljanje. V razpravi so delegati povedali vrsto nepravilnosti v podjetjih in dali predloge za njihovo odpravo. Iz razprave delegatov je vidno veliko zanimanje našega delovnega človeka za vse širšo demokratizacijo v našem javnem življenju. Zelezničarji so na občnem zboru zahtevali, da se tudi njihovo podjetje reorganizira, tako da ga bodo neposredno vodili sami delavci in uslužbenici. Poudarili so, da je treba sedanje posvetovalne slike čimprej zamenjati z delavskimi sliki. Sprejet je bil predlog, da se v uprave podjetij in delavskih svetov bodoče več ne voli sindikalnih funkcionarjev, prav tako ne v razne oblastne organe. Sindikalna organizacija je politična organizacija delavskoga razreda, je šola za vzgojo zavestnih borcev za socializem in se obenem bori za zaščito delavca in uslužbenca, toda izven oblastnih in upravnih organov. Pobuda za resnično delavsko kulturo naj prihaja prav tako iz sindikalne podružnice.

V plenum so delegati izvolili 25 članov, 5-članski nadzorni odbor in 4 delegati za III. kongres ZSS. Tako po končanem občnem zboru se je sestal plenum, ki je izvolil za predsednika Ludvika Goloba, za tajnika Ignaca Murglja, za blagajnika Franca Gričarja, odborniki pa so: Alojz Pucelj, Marjan Tratar, Zofka Rotar, tudi Ludvik Golež, Jože Plavec, Franc Brank in Mimi Bele. Za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen Ludvik Kebe.

V nedeljo zvečer poje v Novem mestu SLOVENSKI OKTET

V nedeljo 12. aprila bo ob 20. uri gostoval v dvorani Doma ljudske proste SLOVENSKI OKTET, ki se pripravlja na pevsko turnejo med izseljenimi v Združenih državah Amerike. Na sporedno so najlepše slovenske narodne in umetne pesmi. Na izredno zanimivo gostovanje oktet, o katerem pojejo Gašper Dermota, Janez Lipušček, Marij Kogoj, Božo Groselj, Tone Kozlečar Roman Pe'očič, Artur Šulc in Tone Petrovič, dirigira pa mu Janez Bole, vabimo vse ljubitelje lepe pesmi iz Novega mesta in okolice.

Tovarišu Remsu in še komu

V informativnem dopisu »Sprejeti okrajni proračun govorji o krepitvi gospodarstva Bele krajine«, ki ga je objavil Dolenjski list letos 13. februarja sem prikazal dejavnost in napore ljudske oblasti v borbi za vsestranski dvig gospodarstva Bele krajine, ki je zaradi žalostnega razmerja v preteklosti silno zastalo. Vsi odborniki okrajnega ljudskega zborna – s izjemo Remsa – so si bili edini v tem, da je treba to vsestransko prizadevnost še naprej razvijati in izkorisčati v te namene vsa lokalna razpoložljiva sredstva. Leta tako bo stopala Bela krajina v korak z ostalimi okraji naše republike in na tej poti bo tudi lahko upravičeno zahtevala pomoč. Na okrajni skupščini in v mojem dopisu so bile poudarjene večje investicije, s katerimi bo znatno okrepljeno okrajno gospodarstvo v vseh svojih vajah – torej tudi v obrtništvu. O kakšnem podcenjevanju obrtništva ni bilo besede ne na skupščini niti v mojem dopisu.

Zato se tembolj čudim, odkdž Črpa Rems Lovro vire ko trdi v Dolenjskem listu 27. marca, da po mojem mnenju obrt ne spada v belokranjsko gospodarstvo. Mislim, da je razredno bistvo obrtništva, zlasti tistega, ki kakorkoli izkorisča tujo delovno silo, dovolj jasno in utemeljeno. Zato se tudi nisem mogel spustiti v kakršnakoli namigavanju, o katerih govorji Rems Lovro. Prav tako nisem poklican, da bi odmerjal davke; za to so pristojni organi državne uprave, ki brez dvoma upoštevajo, da je davčna politika v naših prilikah instrument določene socialne oz. razredne politike. O namišljenem zatrjanju obrtništva v Beli krajini pa naj bo zgovorna priča, sicer žalostno dejstvo, da beže obrtniki iz državnega v privatni sektor. Očitno je, da ti obrtniki ne odhajajo v privatni sektor zaradi ugodnosti, ki so jih imeli v državnem sektorju, kot jih navaja Rems. Mislim, da izhaja že iz tega dovolj prepričljivega, dejstva zaključek, da privatnim obrtnikom le ni tako hudo kot to navaja Rems Lovro. Razumljivo je, da naša oblast podpira obrtno dejavnost kot nujno potrebno gospodarsko panogo, ki dopolnjuje našo industrijo.

Kar zadeva Remsova trditev, da bi bil jaz na okrajni skupščini moral bolje poslušati, pa mislim, da mu ni hudo to, da sem premalo čul, temveč to da sem preveč slišal. Ko je Rems nastopil proti predloženemu proračunu v celoti ter predhodno zapel slavo dobrim staričom, je ob tej priliki ironično omenil, da si sedaj obrtniki ne more kupiti polovicu spodnjih hlač ter da je dvakrat na dan žgance. Nadalje je trdil, da grozi privatnim obrtnikom beraška palica na splošno. Isto izjavo je zapisal dopisnik Ljubljanskega dnevnika M. v svojem dopisu za dvig belokranjskega gospodarstva letos 14. februarja, ko pravi:

»Proti napredku dejelice je glasoval Rems Lovro, ki je ob tej priliki dejal, da obrtniki ne bodo mogli prispetivati svojega deleža, ker ne ustvarjajo dohodkov, primernih živiljenjski ravni ostalih ljudi, da revno živijo, da samo dvakrat na dan jedo žgance in si ne morejo kupiti niti polovico spodnjih hlač...«

Prav to izjavo je slišalo sto odbornikov obeh zborov in drugi gostje. Resnici na ljubo – tako stoejo te stvari in noben jurist jih ne bo mogel prejudicirati. Morebiti je nekoliko nejasnosti o žgancih, kajti Rems pravil, da ni trdil, da obrtniki jedo žgance, ampak da so le-ti samo na mizi. Tudi meni se zdi, da so nekateri obrtniki prav takrat najbolj v potu svojega obrazca, o katerem govorji Rems Lovro.

Ko pa smo že prekrizali meče, pojdim naprej. Rems trdi, da se mu je zdela postavka 8 milijonov dinarjev za obrtnike brez večjega pomisleka previšoka. Jaz pa menim, da je prišel Rems na skupščino že s svojim stališčem, na katerega se je pripravil že mnogo prej. To sklepam iz njegove izjave na seji zborna proizvajalcov 24. decembra 1952. ko je zahteval, da je treba izvoliti v zbor proizvajalcev take ljudi, ki bodo znali zastopati stanovske in pa lastne interese in ki bodo znali, če bo treba, udariti tudi po mizi. In ker je bil med

drugimi izvoljen za odbornika, niti ni moglo biti drugače, kakor da je glasoval proti proračunu. Zaradi njegovih izjav so ga odborniki obe zborov ostro grajali; če bo hotel v bodoče zastopati svoje stališče in se izogibati kasnejne neljubim izjavam, pa bo moral priti na proračun pred skupščino v celih gatah ne pa samo v njihovi polovici...

Res govorji v prid Remsovim trditvam nekaj odpovedi obrti. Analiza teh odpovedi pa jasno kaže, da so vse odpovedi preračunane na izognitev davkom. Obrt je odpovedal nekaj podeželskih obrtnikov, ki se bavijo pretežno s kmetijstvom. Da pa obrtniki na splošno izpolnjujejo svoje obveznosti do države ter da so davčne odmere kolikor toliko pravilne, nam priča dejstvo, da je bila medtem izvršena sama ena prisilna izterjava in to pri Nemaniku Leopoldu v Suhorju. Ta Nemanik pa je srednji kmet in že tako znan sovražnik našega napredka, o katerem je beseda tudi v Sajetovem »Belogradizmu«. Taki primeri v resnici govorje Remsu v prid.

Se samo besedico o odločnem demokratu. Vsi še živimo pod vtimom minule vojne, v kateri je okupator potepal ne

samo vse demokratične svoboščine, temveč vse najosnovnejše človečanske pravice. Cudno zato, da ni Remsova »odločna demokracija« prišla do izraza že takrat. Kako pa bi, ko okupator za Remsa vendar ni bil neveren in ne on okupatorju? Zato bi bilo morda pametnejše, če bi Rems malo globlje razmisli, kdo strmi danes za luhkim zasuškom: ali borce – spomeničarji s številnimi odlikovanji, ki se tudi sedaj dobro zavedajo, da se ne da živeti na lavorkah zmag, temveč da je treba mnogo dela, pa naj bo v kmetijstvu, delavnicah ali pisarnah Nasprotno – o luhkem zasušku nam govorje mojstrski računi nekaterih privratnih obrtnikov.

Obsojanja vredno pa je – da omenim na kraju odgovora, ki bi bil lahko še precej daljši – da skuša Lovro Rems s takim pisanjem vnašati med obrtnike Bele krajine maločuje. S takimi nastopi, kot ga je pokazal na okrajni skupščini, in s »pojasnila«, ki jih je dal v svojem odgovoru v predzadnjem številki Dolenjskega lista, po mojem mnenju Rems ne bo dostojno zastopal koristi volivcev – obrtnikov, ki so mu zaupali место v zboru proizvajalcev.

Janez Vitkovič

LESNO BOGASTVO NAJ POMAGA DOLENJSKI IZ ZAOSTALOSTI

Oddvojenost drobne finalne proizvodnje od osnovne predelave lesne surovine na žagah ne more zahtevati žagarske industrije k potrebnemu večjemu izkorisčanju surovin, ker oblovina izven normalnih kvalitet ne daje trgovsko polnoverden žagan les.

Ako ponovno poudarimo, da je lesno bogastvo lahko začetek industrializacije novomeškega bazena v večjem razmazu, za kar so dani vsi pogoji, kot smo to prikazali v prejšnjih stavkih, potem je nujno potrebno v tem bazenu zgraditi več med seboj povezanih industrijskih objektov, ki bi kombinirano izkorisčali lesno surovino. Poleg že navedenih obrazov za mehanično predelavo je potreben še obrat za kemično predelavo zlasti lesnih odpadkov in seveda tudi bukove celuloze. V kemični predelavi bi se zgradil obrat za umetna bombažna vlakna in obrat za sulfatno celulozo s končno proizvodnjo kartona in embalažnega papirja. Mehanični predelava bi se uredila tako, da bi se izkorisčalo večji del boljše oblovine za luščenje, a ostalo z gotovim odstotkom danes neizkorisčene lesne surovine v žagarski proizvodnji, ki bi bila povezana z obratom za predelavo žaganega lesa v drobne galantierske predmete, lahko pohištvo, embalažo in druge proizvode. Tak projekt idealno rešuje ovrednotenje lesne surovine s popolnim izkorisčanjem, ker bi se odstotek izkorisčanja lesa dvignil do dosedanjih 19 na najmanj 50%.

*Lesno industrijski kombinat
bi zaposli 5000 delavcev*

Uresničenje celotnega načrta v najblžji bodočnosti bi že polemembno reševal strukturo naravnega gospodar-

Starši!
**Knjižica o spolni
vzgoji je izšla**

Te dni je izšla izpod peresa profesorja Ivana Andoliča knjižica »JASNA POTA NAŠI MLAĐINI«. (*Staršem o spolni vzgoji*) Prepotrebno vzgojno knjižico lahko dobite pri upraviteljstvu najbljše osnovne šole. V črnateljskem in kočevskem okraju bosta knjižice sprejela Sveta za kulturo in prosveto pri OLO in jih prav tako razposlala upraviteljstvom vseh osnovnih šol.

(Nadaljevanje in konec)

stva v dolenskem bazenu. Znano je, da je ta bazen pretežno agrarni in prenaseljen. V preteklosti je močno poškodovan narodnega dohodka nosila lesna industrija in izkorisčanje gozdov. Zmanjšanje poseka in s tem povezano zmanjšanje predelave lesa v obstoječih lesno industrijskih obratih pasivnosti krajev še povečuje in narodni dohodek pada. Najmanj 5000 delavcev, ki bi jih zaposlila industrija, organizirana na predlagani osnovi, bi odločilno spremeno tudi strukturo prebivalstva. Nepravilni vpliv večjega zaposlevanja delovne sile v industriji bi ugodno pospeševal tudi kmetijstvo, ki je danes zaostalo, ker zaradi prenaseljenosti in pomanjkanja trga ne čuti potrebe po mehanizaciji in intenzivnem gospodarjanju. Pri predelavi lesne surovine, ki jo dobimo na podlagi letnega prirastka v končne finalne izdelke, kot bi jih lahko proizvajali v industrijskih načrtovih, bi se vrednost iste količine lesa povečnila iz 160 milijonov din in na približno vrednost 535 milijonov din.

Za dolenske gozdno-gospodarske bazene in splošno gospodarsko zaostalo, kjer je les zaenkrat še najbolj znana in končno najlaže dostopna surovina, je tako sprememba v izkorisčanju in dokončni predelavi lesa, nujna živiljenjska potreba. Na osnovi pravilnega lesnega gospodarstva bi se dalo z obstoječih surovin ustvariti močan narodni dohodek. Ta načrt, uresničen v cilju industrializacije dolenskega bazena, dviga narodnega dohodka in spremembe strukture prebivalstva, je torej vsestransko utemeljen in je treba samo čimprej začeti z njegovo uresničitvijo. V odpravljanju zdaj že dovolj znane dolenske zaostalosti bo odigral zgodovinsko vlogo.

PRED KONGRESOM OF SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

to so nadvse veliki uspehi, o katerih smo se s člani Fronte in drugimi volivci vse premalo pogovorili. Te spremembe in uspehi narekujejo tudi spremembo načina dela v naši osnovni politični organizaciji.

Okrajin izvršni odbor OF Novo mesto je na svoji redni seji v preteklem tednu razpravljal o delu občinskih in vaških odborov OF v zadnjih treh mesecih. Vidno so se to zimo organizacije Fronte udejstvovale pri pripravah raznih izobraževalnih tečajev. Številne kulturne prireditve in dobro pripravljene ter obiskane prireditve pričajo o razgibanju kulturno-prosvetnem delu Veliko zanimanje in udeležba na občinskih zborih splošnih kmetijskih zadrug ter koristni sklepi in predlogi za gospodarski napredok, vse to je uspeh pravilnega dela organizacij Zvezne komunistov in Fronte na vasi. Tudi zaostrena borba za pravilno vodstvo v zadružah je odzračila političnega dela. Poddariti pa moramo, da delo vseh organizacij OF v okraju ni bilo takso uspešno in živo. Ponovno moramo priti: delo celotne organizacije je tako kakovosten je odbor, ki jo vodi!

Milijon dinarjev so odklonili

V občini Skocjan delo organizacije še vedno ni zadovoljivo, prav tako pa še v nekaterih vaških odborih občine Sentjernej in Sentrupert. V

vaškem odboru Vel. Cirnik pri Sentrupetu je bil glavni politični »as« neki Erman, ki je sam odločal o vsem, kar bi moral reševati frontna organizacija kot celota. Zato so člani OF vračali legitimacije, on pa je ves frontni arhiv zanesel na občinski odbor OF, češ »da pri njih ni več organizacije«. V Zameškem pri Sentjernej je organizacija ugasnila celo na papirju, ker odbor sploh ne deluje.

Pri takem »aktivnem« delu odbora se pojavljajo trdite, češ »ni Fronte se potrebujemo, saj je prav ona kriva vseh težav in nepravilnosti«. V tej vasi nimajo nobene organizacije, vsaj legalne ne, zato ni nič čudno, da so odklonili milijon dinarjev podpore za elektrifikacijo, ker da je to premalo. Pravijo, da si bodo raje za ta denar kupili petroleja in si še naprej zavestili z njim. To je politično zelo zaostala vas v okraju, verjetno pa tudi ena najzaostalejših na Dolenskem.

Nasprotno pa so frontovci v Selah-Sumberku in okolici drugače razumeli svoje vlogo v današnji dobi graditve socializma. Niso se ustrashili Številke 14 milijonov dinarjev, koliko jih bo stala elektrifikacija. Sami bodo zbrali večji del denarja, veliko pa bodo pomagali tudi z delom. Če primerjamo gospodarsko moč pasivne Suhe krajine in ravninskega predela v Zameškem, potem še vidimo, kako velika je razlika v politični in gospodarski zavesti med tega dvema krajema!

Prečrpalni in bo torej črpalnica tudi na glavnem rezervarju. Ze lani je bila sklenjena s Projektnim zavodom, letos pa obnovljena pogodba za izdelavo načrtov z vsemi podobnostmi; načrti morajo biti gotovi še ta mesec. Za te potrebe so bile izvršene tudi vse geodetske izmeritve na terenu – do Stopič preko Gornje Težke vode. Novega mesta do konca Bršljana.

Od glavnega rezervarja na Gornji Težki vodi do rezervarja na Grmu bo speljana gravitacijska cev premera 225 milimetrov. Zaradi visokih stroškov naj bi bila ta cev azbestno-cementna, speljana pa bo po novi trasi preko Dol. Težke vode na Črmošnjice in po obronku gričevja čez Gotno vas na sedanjem rezervarju na Grmu, ki bo postal gravitacijski rezervar. V tega delu vode pritekal gravitacijsko v veliko večjih količinah in hitrej kakor dolje. Drugi del vode bo odtekal naprej po že položeni cevi premera 150 mm naravnost v drugi, novi gravitacijski rezervar na Kapiteljskem hribu, ki bo napajal vodovodno omrežje Bršljana in severni del mesta s sedanjim rezervarem. V mestu bodo potem takem trije gravitacijski rezervarji, ki se bodo medsebojno izpopolnjevali.

Pri vsem tem pa bi se moral vsak potrošnik vode v mestu že danes zavestiti velikih naporov in finančnih stroškov za sedanje vzdrževanje vodovoda. Treba je imeti občutek in zavest, da je skrajno varčevanje z vodo dolžnost do vseh tistih, ki nujno potrebujejo vodo pa je zaradi dotiranja in presežene zmogljivosti vodovodnih naprav dostikrat nimajo ali pa le v pozni nočni urab v še takrat premalo. Cenimo zato gospodarsko vrednost vode in jo uporabljamos s pravilnim varčevanjem sebi in skupnosti v korist! Lojze Mirtič

Kratke vesti

KONGRES SOCIALISTICNE ZVEZE HRVATSKE IN BOSNE IN HERCEGOVINE

V nedeljo se je začel v Zagrebu kongres Socialistične zveze delovnih ljudi Hrvatske. Po govoru tov. Vladimira Bakarića so delegati razložili do sedanje izkušnje svojih organizacij.

Prav tako kot v Zagrebu je bil pretekle dni odobril Jugoslaviji dodatno pomoč 11 milijon dolarjev, da bi laže premagali težave, ki jih je povzročila lanska suša. Razen zgornje voste je vlad ZDA odobrila naši državi v tem gospodarskem letu doslej 78 milijonov dolarjev v okviru trojne gospodarske pomoči in 20 milijonov dolarjev dodatne pomoči za ublažitev posledic suše.

Sredstva iz te dodatne pomoči bomo porabili predvsem za nabavo živil, zlati pšenice in osnovnih surovin za našo industrijo.

ITALIJANSKI RIBICI SPET ZAJETI V NASIH VODAH

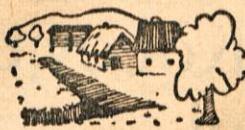
Pretekel torek je tov. Edvard Kardelj obiskal Kragujevac. Na VI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije je bil kot delegat podjetja »Crvena zavoda«. Zdaj je tov. Kardelj prišel, da se pogovori z delavci tega podjetja in prebivalci mesta o raznih aktualnih vprašanjih. Tov. Kardelj je predvsem govoril o nekaterih gospodarskih vprašanjih, o osnovah našega nagradjevanja, o cenah in investicijski po-

ALI BO KONCNO LE ZNIŽANA ZELEZNICA VOZNINA

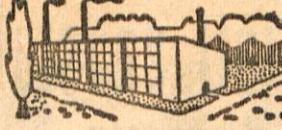
Ze skraj leta dni se še naročijo gospodarske, da bodo na železnici znižali vozino. Vendar doslej razen govorov ni bilo nobenih uspehov. Zdaj pa se je zadeva menda le premaknila. Kot poročajo, bo najbrž začela veljati nova potniška tarifa 1. maja. Ta tarifa bo povprečno za 20% nižja, kot je bila sedanja.

BO TUDI LETOS SUŠA?

Povsed se zelo zaskrbljeno vprašuje, kdaj bo končno le dež namočil razsušeno zemljo. Po dosedanjih znakih bi res lahko sodili, da se nam obeta novo sušno leto. Meteorologi pa navedejo drugače. Okoli 10. aprila, tako pravijo vremenslovcov, se bo zav

IZ NAŠIH KRAJEV

Predgrad

Prejšnji mesec sta gospodinji Franciška Madronič in Julijana Mivšek iz Prelešija potovali z vozom proti Vinici. Na cesti pri Sinjem vrhu so ju obkolili otroci, ki so se igrali pred šolo ter se začeli obešati na voz. Ker tega nista dopustili, so bojeviti malčki nabrali kamenja in metalji na njima. Zanimivo bi bilo vedeti, kje so se takega »kulturnega« obnašanja naučili in kaj pravijo na to njihovi starši v vzgojitelji?

Dne 18. marca se je zatekla na vrt Rudolfa Madroniča v Predgradu srna. Gotovo je bežala pred krvolčnimi volkovi. Lovski čuvaj Rudi Majerle je poskrbel, da je lepa živalica odšla ne-poškodovana nazaj v lovišče.

Rednega letnega občnega zborna kmetijske zadruge v Predgradu sta se udeležila poleg članov tudi uslužbenca Okrajne zadružne zveze v Črnomlju. Etibin Cerne in Alojz Hutar. Iz poročila tajnika upravnega odbora tovariša Stefana Veisa je razvidno, da je zadružna v lanskem letu le končno zlezla na zeleno vejo in izkazuje 358.700 dinarjev čistega dobička. Izvoljen je bil nov upravni odbor s tov. Jožetom Radetom na čelu, ki je bil predsednik tudi lani. Prav tako je bil izvoljen tudi nadzorni odbor in delegat za okrajno zadružno skupščino. J. S.

Semič

Predzadnjem nedeljo v marcu so govorili pri nas člani KUD iz Dol. Toplic z Nušičeve komedijo: »Gospa ministrica«. Takih gostovanj smo prav veseli, ker izpopolnjujejo kulturno praznino v Semiču. Domači KUD nam je namreč vso zimo dal samo eno igro, eno pa so spravili na oder gasilci. Ne vemo kje je vzrok za tako kulturno mrtilvo v Semiču. Že dolgo časa se govor o nabavi preporebnih kulis in tudi čisti dobček priredeite gre baje v to svrhu, vendar kulis se ni nikjer. Izgovor, da je treba čakati, da bo dograjen zadružni dom, je neutemeljen, ker se kulis lahko prenesejo iz ene dvorane v drugo. M. F.

Po 14 letih odstotnosti se je vrnil v domači kraj Krupu pri Semiču rojak Janko Lovrin, profesor na univerzi v Nottinghamu v Angliji. Zadržal se bo dalje časa v domačem kraju in mu želimo prijeten oddih v lepi sončni cvetoči Beli krajini!

15. marca je bil zaključen gospodinski tečaj v Semiču, katerega je obiskovalo 46 žena in deklet, ki so pokazala pri pouku posnemanja vredno disciplino in vztrajnost. Hkrati je bil na šoli kmetijsko gospodarski tečaj, ki pa je moral biti predčasno zaključen zaradi slabega obiska. Dasi so se predavatelji-strokovnjaki iz Črnomlja trudili in prihajali redno na predavanja, ni bilo zlasti pri moških za tečaj pravega zanimaljanja in so se tečaj redno udeleževali samo trije. Vsa vabila na sestankih za udeležbo na tečaju in nadvse zanimaliva in koristna predavanja niso imela pri kmetovalčki zaželenega uspeha, kar ni najboljše spričevalo zanje.

22. marca je bil občni zbor Rdečega kriza, ki pa je bil slabo obiskan. Vabil ga je Stanko Lovšin iz Črnomlja. Izvoljen je bil 8-članski občinski odbor, ki bo skrbel za volitve v vaških odborih RK, za redno plačevanje članarine in pridobivanje novih članov.

Brusniške novice

V preteklem tednu je gorel s slamo kriti kozolec Lenartčič Neže na robu vasi Velike Brusnice. Domači gasilci so bili takoj na mestu, tako da novomeški gasilci, ki so bili tudi klicani na pomoč, niso stopili v akcijo. Prav pa je bilo, da so prišli, kajti gorje, če bi bilo vetrovno, saj so že sedaj šopi goreče slame padali pred pošto. Brusničani imajo žalostne spomine na prvo svetovno vojno, še bolj pa na drugo, ko je bil poleg Italijanov še vihar naredil svoje.

Tudi v Brusnicah so imeli izobraževalni gospodinski tečaj, ki se ga je udeležilo 20 dekle. Učile so jih: gospodinja Hudoklin Jožeta gospodinstvo, šol. upraviteljica Baščevčeva zgodovino in ročna dela, učiteljica Bernikova slovenščino, Cesarjeva računstvo in Ngalovska higieno. Tečaj, ki je lepo uspel, so zaključili ob navzočnosti staršev in zastopnic okr. odbora AFZ tov. Danice Modic. Uprizorili so tudi igro »Vozel«.

Na Leskovcu pri Brusnicah kopijo že več let dragoceni kremenov

RAZPIS

OKRAJNA OBRTNA ZBORNICA v Novem mestu

razpisuje mesto

RAČUNOVODJE, EVIDENTIKA
IN STATISTIKA (v eni osebi)

Pogoji: Nepopolna srednja ali njej enaka šola, oz. daljša praksa v navedeni stroki. Nastop takoj. Plača po uredbi. Reflektanti naj vložijo lastnorčno pisane prošnje z vsemi dokazilnimi listinami na Upravnemu odboru Okrajne obrtnice v Novem mestu.

pesek, ki ga uporablja naša steklarska in druga industrija. Mali obrat Stanka Kosa iz Novega mesta in Žana Glihe iz Kostanjevice, ki sta prala ta pesek prej z nekaj delavci v brusniškem potoku pri Hudoklinu, se je razvil tako, da zaposluje danes večje število delavcev, avtomobili pa odvaja plesek v Novo mesto, odkoder gre očiščen naprej v steklarne itd. Sredi hoste so bili napeljali tudi električni. Sedaj so začeli dozavati jamski les, da bodo doslej odprt rudnik poglobili in začeli kopati pod površino. Pa tudi iz varnostnih ozirov je nujno, da se rudnik uredi, saj so dogajale zaradi plazov nezgodne.

Škoda je le, da se ni razvila poleg tega rudnika, ki ima še precejšnje zaklade, steklarska ali kaka druga industrija. Morda pa bomo dočakali še to, ko bo končana elektrifikacija.

Dolenjske Toplice

Iz poročila upravnega odbora splošne kmetijske zadruge na rednem letnem nembru zboru je razvidno, da je ta napravila lani nad 4.294.000 din čistega dobička. Od tega sta dala lesni in trgovski odsek 4.227.730 din. Od dobička so po sklepku občnega zborna razdelili med člane v obliku umetnih gnojil in drugega blaga 310.000 din. Za živinorejski odsek so določili 250.000 dinarjev, za socialni fond 21.000 din, za sadjarjev, ki zanimali 21.000 din, za zdravstvo in zatiranje rastlinskih škodljivev 84.000 din, večjo vsto pa so določili tudi za kulturni sklad, iz katerega dobita tudi gasilski društvo Podturem in Dol. Toplice vsako po 15.000 dinarjev.

Zadružna prispeva kot delničar tudi za gradnjo medzadružne klavnice in mesne predelovalnice v Novem mestu. Iz dobička so dali enkratno podporo v znesku 10.000 din novomeški rešilni postaji in prav toliko kmetijski šoli na Grmu kot prispev za ustavitev umetne osemenjevalne postaje. Med sklepki je najvažnejši gradnja električnega mlina ob cesti proti Podturnu, ustanovitev strojnega odseka in drugi. Za elektrifikacijo oziroma pojačanje toka v vseh Poljanem in Sušici bo dala zadružna kredit v znesku 700.000 din. D. G.

VATIKAN IN SLOVENCI

Bralec Dolenjskega lista obveščamo, da bomo začeli v prihodnji številki objavljati podlistek našega rojaka tovariša Frančka Sajeta »Vatikan in Slovenci«. Na zanimalivo razpravo že danes opozarjamo vse naše redne načrnikе in ostale bralece. V podlistku bodo objavljena najvažnejša dognava tovariša Frančka Sajeta o odnosih in sovražni politiki Vatikana do Slovencev in Jugoslavije zlasti v obdobju prve svetovne vojne, v letih stare Jugoslavije in odnosu Vatikana do Primorskih Slovencev.

Koprivnik

Na zadnjem zboru volivcev je bilo precej kritike na račun občinskih uslužbenec v Mozljivu zaradi nesoramerno davčne obremenitev. Izvoljena je bila tričlanska komisija, ki bo pregleдалa vse primere nepravilnega obremenjevanja in dala predloge za popravek. Prav tako je bil na tem zboru volivcev sprejet sklep, da se Koprivnik priključi občini Kočevje. Ta predlog utemeljuje Koprivničani s tem, da imajo do Kočevja le 16 km, do Mozljive pa 22 km.

Za poštno službo v Koprivniku je do sedaj prispevala Direkcija PTT v Ljubljani samo 2000 din mesečno, to je za osemurno uradovanje na pošti 400 dinarjev in za 13-kratni prenos pošte iz Kočevja v Koprivnik 1600 dinarjev. Poštno službo so v glavnem opravljala komunalna podjetja, ker pa se sedaj ta prenasajo v Mozljivo, bo šla po vsej verjetnosti z njimi tudi pošta. Zdi se nam namreč nemogoče, da bi kdo za 1,92 din na uro opravjal poštno službo.

Volkovi in druga škodljiva divjad niso v kočevskih gozdovih nič novega. Pred dnevi je državni lovec Jakob Turk iz Bukove gore v ranih jutranjih urah ustrelil velikega volka, drugega pa obstrelil. To je že sedmi volk, ki ga ima Turk na vesti v zadnjih dveh letih. Poleg tega je to zimo uplenil še 27 lisic, 3 divje mačke, 3 kune in dva pršiča. Zares lep lovski plen!

Starček

Umrl je Bedek Franc-Gorišč

Marca je v novomeški bolnišnici umrl Bedek Franc, po domače Gorišč iz Gabrja. Star je bil šele 54 let, a je bil bolehen že izza prve svetovne vojne. Po prvi vojni se je poročil ter vzgrijal na svoji borni kmetiji devet otrok. Dva najstarejša sina, čeprav mladoletna, sta bila ob leta 1942 v partizanah. Eden je sedaj v vojski – poročnik v gardi. Erjavec, Franc Kos, Jože Jakšič itd.

Kaj je bil Bedek za Gabrje in ostale vasi v Podgorju, bo ljudstvo šele sedaj začutilo. Ni družine v Gabrju, ki pri njem ne bi iskala pomoči. Vse prošnje, ki so jih potrebovali posamezniki ali pa vaška skupnost, je pisal »Gorišč«. Vsako nedeljo in večino večerov so siromašni Gabrčani iskali pri njem nasvetva. Vsem je vedno rade volje pomagal brez vsakega plačila. Vse administrativno delo za gasilsko četo, šolski odbor, množične organizacije in drugo je opravljalo v poznih nočnih urah brezplačno, čeprav je pri tem trpela družina. Tudi KLO Gabrje, ki

je obstajal do lani, ni opravil nobenega dela brez Gorišča, pa tudi novi občinski ljudski odbor v Brusnicah ga bo močno pogrešal.

Bil je res, čeprav bolj majhne postave, največji mož v Podgorju, zato se tudi ljudstvo na pogrebu v Gabrju od njega dostačno poslovilo. I. H.

»Čarovni klobuk« na novomeškem lutkovnem odru

V nedeljo 12. aprila bo spet predstava na novomeškem lutkovnem odru. Zaigrali bodo »Čarovni klobuk«; prva predstava bo ob 10. uri dopoldne, druga pa ob 11. uri. Ne pozabite, obiskovalci, da sprejme Pavliha prostovoljne prispevke pred predstavo in da je igrica v prostorih osnovne šole! Pionirji, pojte v lutkah tudi drugim in jih povabite s seboj!

A. B.

Za prazen nič je ubil človeka

Rudar Anton Gorjup iz Brestanice (okraj Krško) je kupil od železničarja Vinka Pospeha kos zemlje za stavbišče. Gorjup si je začel na tem kraju že planirati svet za postavitev hiše, čeprav zemljišča še ni prepisal. Ko ga je Pospeh lani 5. novembra dobil samega pri delu na gradbišču, ga je na to opozoril, in baje tudi osebno napadel, potem pa se gorjupov poleg pospeha po glavi, da se je takoj sesedel. Nato je po ležečem Pospehu udihral še z isto desko, kot da bi razbijal kamenje, kakor so to povedale priče. Mikastil in prepal ga je kake 3 minute, hodil po njem in ga brcal, nazadnje pa ga je hotel še vreči preko nasipa, kar pa je preprečila Gorjupova žena, ki je prihitala na kraj dogodka. Prihitali so tudi drugi ljudje in napadenemu Pospehu nudili pomoč ter ga takoj odpeljali v krško bolnišnico, kjer pa je drugi dan na posledicah strahovitih poškodb umrl. Sodna obdukcija je pokazala, da je

Gorjup Pospehu odbil del ušesa, da mu je polomil 8 reber, nekatera tudi večkrat, da mu je zlomil nogo v gležnju, strl prsnih koš, poškodoval ga je tudi po trebuhu, vratu in drugih delih telesa. Deli zlomljenih reber so se mu zaplili v pljuča.

Pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu Gorjup v Zagovarju v zagovor, da srečno početje ni mogel navesti drugega kot to, da je bil hudo razburjen in da se je vreči preko nasipa, kar pa je preprečila Gorjupova žena, ki je prihitala na kraj dogodka. Prihitali so tudi drugi ljudje in napadenemu Pospehu udihral še z isto desko, kot da bi razbijal kamenje, kakor so to povedale priče. Mikastil in prepal ga je kake 3 minute, hodil po njem in ga brcal, nazadnje pa ga je hotel še vreči preko nasipa, kar pa je preprečila Gorjupova žena, ki je prihitala na kraj dogodka. Prihitali so tudi drugi ljudje in napadenemu Pospehu nudili pomoč ter ga takoj odpeljali v krško bolnišnico, kjer pa je drugi dan na posledicah strahovitih poškodb umrl. Sodna obdukcija je pokazala, da je deloma res, priča, ki so videle ves doodelek, niso mogle potrditi, da bi Pospeh prvi napadel Gorjupa, videle so samo, kako je Gorjup matil Pospeha. Pospeha so prikazala kot mirnega in veselega človeka, dočim je bil Gorjup znan kot neveren tuji lastnini in tudi že prej obsojen zaradi pretepa.

Senat je obsodil Gorjupa, upoštevajoč njegovo bolezen, na 12 let strogega zapora.

Partizan TELESNA VZGOJA

Pozdravljeni, železničarji - športniki!

Na vseh prireditvah bo propaganda vstopnila.

Novomeščani! Ljubitelji športa iz bližnje okolice! Pokažimo z obiskom na sestankih in nedeljskih prireditvah, da smo veseli in močni obiskovalci »Železničarjev« športnikov in da si takih gostov še želimo!

J. G.

Prvi pomladanski nastop motoristov AMD Novo mesto

Dne 12. aprila bodo prvji v letu 1953 nastopili na športnem srečanju »Železničarjev« v Novem mestu tudi motoristi Novega mesta. Predvajajo je hitrostna ocevjejalna vožnja. Vse lastnike motornih vozil vabimo, da se prve letosne vožnje zanesljivo udeležete. Podrobna navodila bodo dobili motoristi na posebnem sestanku, ki bo sklican še v mesecu aprili.

Za ocevjejalno vožnjo je predvidena naslednja progna: Glavni trg – gostilna Ferlič – Marof – Pionir v Bršljanu, nazaj čez Florjanov trg, čez most na Grmu in v Gotov vas. Zabroj vas in na cilj na Glavni trg.

V prvem polčasu so se napadi menjavali z običnih strani. Vojski so imeli precej smole (zoga se je večkrat odbrnila pred predečimi rezultati).

V drugem polčasu so prišli v vodstvo civilov z golom, ki ga je dal Toni Majerle, toda vojski smo kmalu izgnali. Rezultat je postal nespremenjen do konca tekme. V običnih strani so izkazali golman, Smajdek in Kapetan v obrambi, ki pa je bil tokrat boljši del mesta. V načrtu na čelju z odličnim vratarjem največ zaslug za neodločen izid. Napad je bil neponovljiv in le borbenost posameznikov je pripomogla k uspehu, ker je neodločen rezultat tseplje za domače moštvo, saj je bilo še veselje z večjim ali manjšim rezultatom premagano.

V prvem polčasu so se napadi menjavali z običnih strani. Vojski so imeli precej smole (zoga se je večkrat odbrnila pred predečimi rezultati).

V drugem polčasu so prišli v vodstvo civilov z golom, ki ga je dal Toni Majerle, toda vojski smo kmalu izgnali. Rezultat je postal nespremenjen do konca tekme. V običnih strani so izkazali golman, Smajdek in Kapetan v obrambi, ki pa je bil tokrat boljši del mesta. V načrtu na čelju z odličnim vratarjem največ zaslug za neodločen izid. Napad je bil neponovljiv in le borbenost posameznikov je pripomogla k uspehu, ker je neodločen rezultat tseplje za domače moštvo, saj je bilo še veselje z večjim ali manjšim rezultatom premagano.

Ljudskoprosvetno delo pomaga odpravljati zaostalost dolenskega kmečkega gospodarstva

Letni obračun ljudskoprosvetnega dela in vzgoje delovnega ljudstva na vomeškem okraju, ki ga je polagal 28. marca Okrajni odbor ljudske prosvete v navzočnosti številnih delegatov, zastopnikov ljudske oblasti, okrajnega komiteja Zveze komunistov in redstnikov organizacij, je poleg številnega pregleda tega dela ugotovil predvsem dejstvo, da dolensko kmečko gospodarjenje še vedno zaostaja za razvojem naše industrije in ostalega gospodarstva. Opraviti imamo z miselnim zaostalostjo, ki tiči kmetja k tloni in mu ne daje razgleda. Izvod iz zaostalosti je edinov v naprednem kmetijstvu. Ko je lani Okrajni komite Zveze komunistov v Novem mestu izdelal temeljito gospodarsko-politično analizo, je v njo dobil jasno sliko o stanju gospodarstva in o kulturno-prosvetnem delu prebivalstva v okraju.

Zaprednjše gospodarstvo je potrebno predvsem večje znanje. Brez izobrazbe tava človek naprej v temi in že trtev neznanja, zmotnih zastarelih pogledov na svet in lahek plen v rokah tistih, ki sovažijo napredek ljudstva in njegovo prebujenje. Sirok načrt izvenškega ljudsko-prosvetnega izobraževanja v letu 1952-53 je naletel na ugoden odnev. Pripravnost prosvetnih delavcev, ki so tudi tokrat v skoraj vseh primerih požrtvovalno pripravili v vodilih razne tečaje, zanimanje političnih organizacij za vzgojo mladine in odraslih v zimskem času, pomoč občin in kmetijskih zadruž, vse to je poleg naravnega veselja in težnje mladih ljudi po izobrazbi pripomoglo k lepemu uspehu številnih tečajev. V petih zimsko-kmetijskih šolah, 28 splošnih izobraževalnih tečajih in 30 tečajih Dredčega križa je v pretekli sezoni hodilo k pouku 2125 kmečkih fantov in deklet.

Da so izobraževalni tečaji pokazali precejšnji napredek v primerjavi z uspehi prejšnjih let, gre zasluža sproščenim pobudam terena in decentralizaciji, ki je tudi na tem področju pokazala ugode posledice. Tako so tečaji, zimske kmetijske šole, deloma pa tudi zdravstveni tečaji za žensko mladino postali izhodišče kulturno-prosvetne dejavnosti. To se je pokazalo predvsem v krajinah, ki so odmaknjeni od večjih kulturnih centrov. Ljudska univerza je dobila trdnejše oblike, izleti v razne kraje — bilo bi jih lahko seveda več — so utrjevali vero ljudi v sposobnosti naših lastnih sil, široko izobraževalno delo pa je približalo delovnim ljudem knjige in časopis. Lepo število novih recitatorjev je prav tako pridobitev letosnjih tečajev. Organizacijska pomanjkljivost je bila še v tem, da je bilo delo mladine ponekod ločeno od dela pionirjev, domačega, kulturno-umetniškega društva in pod.

Resna slabost ljudsko-prosvetnega dela na podeželju je zaprtost KUD, ki so se omejila na ozko umetniško

ustvarjanje. V društvih ni novih članov; male skupine starejših, preizkušenih igralcev opravljajo v glavnem vse delo. Premalo je načrtnosti, zaradi te pa tudi ni množnosti, ki bi društva poživel. Ponekod nalagajo še vedno vse delo samo na prosvetne delavce. Znan je primer iz Zagradca, kjer je bil učitelj predsednik KUD, njegova žena pa tajnica društva; oba sta delala zelo požrtvovalno, ko pa sta bila premesčena, je z njima tako rekoč odšlo tudi društvo. V odbore naših društev morajo priti kmetje, mladina, žene itd. Društva, ki samo igrajo — in takih je nekaj — ne vzgajajo pa kadra, so zapisana smrti. Marsikje bo zato potreben, da postanejo dosedanj »strokovnjaki« v društvih zares vzgojitelji novih kadrov. Bolj kot doslej pa bo v okviru društva treba gojiti tudi prijetno družabnost, gospovanja, poučne izlete itd.

V okraju je v minuli sezoni 58 igralskih družin naštudiralo 60 različnih iger, nastopov pa so imele 315. Predstave je obiskalo 57.630 prebivalcev Raznih proslav in nastopov je bilo 225. Velik je napredek v razvijanju petja, ki ga goji 3027 pevcev v 75 pevskih zborih; le-ti so imeli lani 281 nastopov. — Poleg rednih predavanj Ljudskih univerz so bila pozimi na vseh številna predavanja, ki jih je poslušalo 8328 poslušalcev. Za 46 političnih, 44 gospodarskih, 32 znanstveno prosvetnih in 27 zdravstvenih predavanj so pokazali obiskovalci izredno zanimanje. Ljudske knjižnice niso nadelite posebnega razmaha zaradi vi-

Borci! Partizani!

Revija »Borec«, glasilo ZB NOV Slovenije, bo letos izdala knjigo »Partizanski humor«. Z željo, da bi bilo v zbirki partizanske dobre volje čim več originalnih šal, zgodbic, pripovedi in ostalega humorja iz narodnosvobodilne borbe in to iz vseh krajev Slovenije, naprošamo vse partizane, aktiviste, terence in kurirje, da najkasneje do 31. maja pošljete svoje prispevke na naslov: Uredništvo revije »Borec« Ljubljana, Erjavčeva 16, poštni predel 195. Vse prispevke bomo po javni honorarli.

Uredništvo revije »Borec«

sokih cen knjig in nizkih podpor, ki so jih knjižnice deležne. Orkestra v Montrougu in Novem mestu sta bila delavna, pripravljajo pa se pet godb na pihali v Trebnjem, Novem mestu (kjer mladina že precej obvlada instrumente), Škocjanu, Šentjerneju in Vavtavasi. Precej zanimanja je tudi za mlade tamburaške zbrane. Lutkarstvo se razen odra na novomeškem učiteljšču še ni razvilo. Precej pa je naraslo zanimanje za šah, ki privablja zlasti mladino na šolah.

Zavrhno razpravljanje delegatov po poročilih odbora Ljudske prosvete je pokazalo vsestranski napredek ljudsko-izobraževalnega dela, pa tudi napake in pomanjkljivosti. Ponekod prihajajo do izraza osebna nasprotja med raznimi skupinami (Trebnje), marsikje pa se kaže skodljiva ozkost in zaprost drugev. Delegati društva so izmenjali misli in dosedanje izkušnje, sprejeli sklep za nadaljnje delo, izvolili nov odbor in nadzorni odbor Ljudske prosvete ter odpolali pozdravne resolucije CK ZKS in GO Ljudske prosvete Slovenije.

To je bilo še tiste dni v letu 1941, ko so italijanski karabinjerji, ali kot jih je Gorjanski Nacek krstil »kurbinjerji«, še prihajali k Miklavžu na Gorjance. Ne bi hotel reči, da Nacek ni znal italijansk, kajti on zna tudi nemško in če hočeš še madžarsko. Sam mi je to pripovedoval in verjamem mu, ker se še ni nikdar zlagal. Kako se pa tudi bo, saj ne pozna pokvarjenega dolinskega sveta, ker le redkokdaj prihaja v dolino.

No pa začnimo, kako je bilo, ko so prisli k njemu italijanski karabinjerji. Bilo je vroče in žena se je odšla v hoto hladiti. Pa ti pride v hišo, pravzaprav v gorjansk hotel, kakor on sam pravi, »kurbinjerska patrola. Pozdravili so se kakor se spodobi omikanim ljudem, čeprav pravi Nacek, da se je slišalo, kakor bi rekel: »Bom žorgal. Res mu verjamem, ker se še ni nikoli zlagal. In italijanski »kurbinjer« — kakor da bi se že kdove koliko časa pozna — ga vpraša:

Z ljudsko univerzo v Kočevju smo zadovoljni

Ze lansko leto je ljudska univerza v Kočevju uspešno delovala ter zadovoljivo opravila svojo nalogu. Letos se njeno delo še bolje razvija, čeprav je s predavanji pričela razmeroma pozno. Doslej je bilo prirejeno 7 predavanj, ki so bila razmeroma dobro obiskana, povprečni obisk pa je približno 350 poslušalcev.

Tovariš Klarič Jože, sekretar OK ZKS, je predaval o vlogi ZK in vlogi Socialistične zvezde delovnega ljudstva po kongresu. Za predavanje je bilo med kočevskim delavstvom veliko zanimanja.

O Norveški je predaval tov. Guzej Gustav, o kmetijstvu v ZDA tovaris inž. Kervina Franc, o novem ustavnem zakonu javni tožilec okraja Kočevje tov. Ahlin Ciril, o plastični kirurgiji in zdravljenju pridobljenih in prijenih nakaz dr. Zdravči Franjo, o proletarski kulturi pa tov. Boris Žerl.

Za vsa predavanja je vladalo veliko zanimanje, kar je potrdila tudi obilna udeležba in žive diskusije. Takih predavanj si še želim; med kočevskim prebivalstvom veliko zanimanja.

Ljudska univerza tudi skozi poletje s predavanji nadaljevala, da bi tako več pridobili.

Letos so tudi na kočevskem rudniku začeli polagati več pažnje vzgoji delavstva. Med drugim so doslej priredili štiri predavanja v okviru delavskoga prosvetnega društva »Svoboda«. O izvoru premoga je predaval tovaris inž. Boris Gostiša, o življenju delavstva v ZDA tov. Etibin Kristan, o vtičih iz Indije in Burme pa je predaval tov. Vida Tomšič, organizacijski sekretar CK ZKS, o tržaškem vprašanju pa tov. Regent.

Ljudska univerza v Kočevju in na Rudniku je dokazala, da je velo važna in priljubljena oblika vzgojnega dela v najširšem smislu in zanimanje za predavanja nenehno stopnjava.

Naj omenimo še, da je poleg navezenega v zadnjem času tudi aktiv predavateljev priredil 13 predavanj po okoliških vseh občin Kočevje, ki so dobro uspela in med ljudmi vzbudila zanimanje. Te oblike izobraževanja so se dobro obnesle; potrebo je le to pot vzgojnega dela skrbno nadaljevati.

Natek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi klobukom, kot pri nas mrlški može pri najdražjih pogrebih prav prijazno nasmeje in mu pravi:

»Niente capito?«

Nacek ves jezen, ker se še nikoli ni pustil nabijati od ženine roke, se je odrežal:

»Njen sem že, saj sva se po vseh ceremonijah vzela, ampak tamkaj zgoraj v cerkvici. Ker je kazal z roko proti cerkvici, se mrlški soldat (Nacek je pravil, da so to »kurbinjerji«) hodil okrog takimi